

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний педагогічний університет
імені А. С. Макаренка

Щербакова Ірина Миколаївна

РОБОЧА ПРОГРАМА
курсу «Історія психології»

за напрямом підготовки
6.0301103. Практична психологія

Суми
Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка
2014

УДК 159.9(091)(083.97)

ББК 88.1я73

Р 58 Щ 61

Схвалено методичною радою Інституту педагогіки та психології
Сумського державного педагогічного університету
імені А. С. Макаренка

Рецензенти:

Кузікова С. Б. – доктор психологічних наук, професор,
зав. кафедри практичної психології СумДПУ імені А. С. Макаренка;

Улунова Г. Є. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри
психології СумДПУ імені А. С. Макаренка.

Щербакова І. М.

Щ 61 Робоча програма курсу «Історія психології». Для студентів спеціальності «Практична психологія» / І. М. Щербакова. – 2-е вид., переробл. і доповн. – Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2014. – 68 с.

Робоча програма курсу «Історія психології» розрахована на студентів спеціальності «Практична психологія» для ознайомлення з усіма основними темами та розділами курсу «Історія психології». Робоча програма стане у пригоді студентам під час підготовки до практичних занять і самостійного опрацювання курсу.

УДК 159.9(091)(083.97)

ББК 88.1я73

© Щербакова І. М., 2014

© Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2014

ЗМІСТ

I. Опис предмета навчальної дисципліни	4
II. Мета та завдання навчальної дисципліни.....	5
III. Програма навчальної дисципліни.....	8
IV. Структура навчальної дисципліни	10
V. Теми лекційних занять.....	12
VI. Теми практичних занять	13
VII. Зміст самостійної роботи.....	33
VIII. Зміст індивідуального науково-дослідного завдання	40
IX. Розподіл балів, які отримують студенти.....	44
X. Екзаменаційні питання з навчальної дисципліни	47
XI. Методичне забезпечення.....	56
XII. Рекомендована література.....	60

I. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів - 4	Галузь знань 0301 Соціально-політичні науки (шифр і назва)	Нормативна	
Модулів - 1	Спеціальність (професійне спрямування): 6.0301103 Практична психологія	Рік підготовки:	
Змістових модулів - 5		2-й	2-й
Індивідуальне навчально-дослідне завдання (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин - 144		4-й	4-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних - самостійної роботи студента -	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	Лекції	
		30 год.	год.
		Практичні, семінарські	
		год.	год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		год.	год.
		Індивідуальні завдання: год.	
		Вид контролю: екзамен	

II. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Робоча програма курсу «Історія психології» розроблена на основі навчальної програми курсу «Історія психології», схваленої методичною радою Інституту педагогіки та психології Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка.

Робоча програма курсу «Історія психології» ознайомлює студентів з усіма основними темами та розділами навчальної дисципліни. До кожної теми додано плани практичних занять, підготовка до яких сприятиме більш глибокому розумінню студентами трансформації психологічного знання, послідовності розвитку психології.

Запропонована програма курсу «Історія психології» є авторським варіантом та рекомендована для студентів, які навчаються за спеціальністю «Практична психологія». Вона також може бути використана студентами, які навчаються за спеціальністю «Біологія – Практична психологія», «Соціальна педагогіка – Практична психологія», денної та заочної форм навчання.

Робоча програма навчальної дисципліни «Історія психології» розроблена з урахуванням вимог Державного загальноосвітнього стандарту та навчального плану підготовки студентів за спеціальністю «Практична психологія». Програма курсу включає: 1) зміст головних теоретичних положень з 15 тем курсу; 2) плани практичних занять, методичні вказівки до їх підготовки; 3) зміст індивідуальних науково-дослідних завдань; 4) перелік екзаменаційних питань; 5) перелік основної та додаткової літератури. Програма курсу спрямована на розвиток пізнавальних можливостей студентів, їх дослідницького і творчого потенціалу у процесі опрацювання історико-психологічних знань.

Предметом навчальної дисципліни є вивчення в історичному аспекті особливості виникнення, становлення і розвитку психологічних знань.

Метою викладання навчальної дисципліни є вивчення історичного розвитку психологічних знань у різних країнах, їх специфіки, зв'язку з суспільно-історичними умовами і станом духовного життя, культурою. Соціокультурний контекст розвитку психологічних знань розкриває дієву роль психології у вирішенні соціально значущих проблем у різних сферах суспільного життя (вихованні, навчанні, етиці відносин між людьми тощо). Тим самим освоєння минулого в контексті курсу «Історія психології» націлене на виховання у студентів відповідального ставлення до майбутньої професійної діяльності.

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- удосконалення й інтенсивний розвиток психологічних знань;
- формування у студентів якостей високоосвіченої особистості на основі синтезу знань про історію розвитку психології як науки, її взаємозв'язок з іншими науками;
- розкриття основних етапів становлення психологічного знання;
- ознайомлення студентів із розвитком провідних психологічних напрямків та шкіл;
- розкриття хронології наукового життя певних історичних епох;
- ознайомлення студентів із внеском провідних вітчизняних і зарубіжних вчених у розвиток психологічної науки;
- формування у студентів неідеалізованого, недогматичного погляду на теорії різних учених;
- формування об'єктивного професійного мислення.

Робоча програма курсу охоплює всі основні теми і розділи курсу «Історія психології», формує у студентів неідеалізований, недогматичний погляд на різні психологічні теорії, течії, школи і напрями.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати:**

- ✓ предмет, завдання, теоретичні і методологічні засади історії психології, ключові положення основних психологічних теорій;
- ✓ закономірності розвитку психологічних знань, передумови виникнення психологічних ідей, розкриття причин, закономірностей і механізмів одержання нового знання про психічну реальність;
- ✓ досягнення провідних учених, ідеї засновників основних психологічних напрямів і шкіл;
- ✓ евристичне та прогностичне значення суперечностей (криз) історико-психологічного процесу;
- ✓ основні етапи розвитку психології в Україні, сучасний стан психологічних досліджень та їх місце у світовій психології.

вміти:

- визначати послідовність етапів розвитку психології, передумови, предтечі, взаємозв'язки психологічних ідей, теорій, напрямів, шкіл;
- здійснювати порівняльний аналіз теоретичних положень відповідно до парадигм провідних психологічних напрямів та шкіл;
- використовувати досягнення історіографії психології, епістемології історії;
- досліджувати історичні тексти певного історіографічного і джерелознавчого тлумачення, неупереджено їх інтерпретувати;
- розкривати прогностичне значення історії психології у розв'язанні актуальних проблем сучасної психології.

Курс «Історія психології» є складовою частиною блоку фундаментальних загальнопсихологічних дисциплін, які визначають підготовку професійних психологів. Передбачається вивчення дисципліни після проходження курсу загальної психології. На вивчення навчальної дисципліни відводиться 144 год., 30 лекційних та 24 год. практ. / 4 кредити ECTS.

III. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль I

ПРЕДМЕТ ІСТОРІЇ ПСИХОЛОГІЇ, ІСТОРИЧНИЙ ШЛЯХ ЗАРОДЖЕННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДУМКИ

Тема 1. Історія психології: предмет, методологія, етапи розвитку.

Змістовий модуль II

ІСТОРІЯ ПСИХОЛОГІЇ У СТАРОДАВНЬОМУ ТА СЕРЕДНЬОВІЧНОМУ СВІТІ

Тема 2. Психологія Античності, її становлення і розвиток.

Тема 3. Психологія Стародавнього світу.

Тема 4. Психологічні вчення Середньовіччя та епохи Відродження.

Змістовий модуль III

ПСИХОЛОГІЯ ЕПОХИ ПРОСВІТНИЦТВА І НОВОГО ЧАСУ

Тема 5. Психологічні вчення XVII ст.

Тема 6. Психологічні ідеї епохи Просвітництва (психологія XVIII ст.).

Змістовий модуль IV

РОЗВИТОК ПСИХОЛОГІЇ ЯК САМОСТІЙНОЇ НАУКИ: ПСИХОЛОГІЯ XIX–XX ст.

Тема 7. Розвиток психології у XIX ст.: природничо-наукові передумови зародження психології як самостійної науки (розвиток експериментальної психології).

Тема 8. Розвиток психології у XIX ст.: розгалуження психологічної науки.

Тема 9. Розвиток психології до періоду відкритої кризи (60-ті роки XIX ст. – 10-ті роки XX ст.). Структуралізм. Функціоналізм.

Тема 10. Розвиток психології періоду відкритої кризи (10-ті роки XX ст. – сер. 30-х років XX ст.). Біхевіоризм. Гештальтпсихологія.

Тема 11. Розвиток психології періоду відкритої кризи (10-ті роки XX ст. – сер. 30-х років XX ст.). Психоаналіз. Неофрейдизм XX ст.

Тема 12. Розвиток психології у XX ст.: психологічні напрями д./п. XX ст.

Тема 13. Розвиток психології у XX ст.: психологія радянського періоду.

Змістовий модуль V

РОЗВИТОК ПСИХОЛОГІЇ В УКРАЇНІ, ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВСЕСВІТНЬОЮ ІСТОРІЄЮ ПСИХОЛОГІЇ

Тема 14. Розвиток української психології з давніх часів і до кінця XVIII ст.

Тема 15. Розвиток української психології у XIX–XX ст.

IV. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
		лек.	пр.	лаб.	ср.		лек.	пр.	лаб.	ср.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Модуль 1. Вступ в історію психології										
Змістовий модуль I. Предмет історії психології, історичний шлях зародження психологічної думки										
Тема 1. Історія психології: предмет, методологія, етапи розвитку	10	2	2	-	6	10	1	1	-	8
Разом за змістовим модулем I	10	2	2	-	6	10	1	1	-	8
Змістовий модуль II. Історія психології у Стародавньому та Середньовічному світі										
Тема 2. Психологія Античності, її становлення і розвиток	8	2	2	-	4	9	-	1	-	8
Тема 3. Психологія Стародавнього світу	8	2	2	-	4	9	-	1	-	8
Тема 4. Психологічні вчення Середньовіччя та епохи Відродження	8	2	2	-	4	10	1	1	-	8
Разом за змістовим модулем II	24	6	6	-	12	28	1	3	-	24
Змістовий модуль III. Психологія епохи Просвітництва і Нового часу										
Тема 5. Психологічні вчення XVII ст.	8	2	2	-	4	10	1	1	-	8
Тема 6. Психологічні ідеї Просвітництва (психологія XVIII ст.)	8	2	2	-	4	10	1	1	-	8
Разом за змістовим модулем III	16	4	4	-	8	20	2	2	-	16
Змістовий модуль IV. Розвиток психології як самостійної науки: психологія XIX-XX ст.										
Тема 7. Розвиток психології у XIX ст.: природничо-наукові передумови зародження психології як самостійної науки (розвиток експериментальної психології)	10	2	1	-	4	10	1	1	-	8

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Тема 8. Розвиток психології у XIX ст.: розгалуження психологічної науки	12	2	1	-	6	11	1	-	-	10
Тема 9. Розвиток психології до періоду відкритої кризи (60-ті роки XIX ст. – 10-ті роки XX ст.). Структуралізм. Функціоналізм	12	2	2	-	6	9	-	1	-	8
Тема 10. Розвиток психології періоду відкритої кризи (10-ті роки XX ст. – сер. 30-х років XX ст.). Біхевіоризм. Гештальтпсихологія	8	2	1	-	4	8	-	-	-	8
Тема 11. Розвиток психології періоду відкритої кризи (10-ті роки XX ст. – сер. 30-х років XX ст.). Психоданаліз. Неофрейдизм XX ст.	12	2	1	-	6	8	-	-	-	8
Тема 12. Розвиток психології у XX ст.: психологічні напрями д./п. XX ст.	14	2	2	-	6	12	1	1	-	10
Тема 13. Розвиток психології у XX ст.: психологія радянського періоду	8	2	-	-	4	8	-	-	-	8
Разом за змістовим модулем IV	76	14	10	-	36	66	3	3	-	60
Змістовий модуль V. Розвиток психології в Україні, її зв'язок із всесвітньою історією психології										
Тема 14. Розвиток української психології з давніх часів і до кінця XVIII ст.	8	2	1	-	4	8	-	-	-	8
Тема 15. Розвиток української психології у XIX – XX ст.	12	2	1	-	6	12	1	1	-	10
Разом за змістовим модулем V	18	4	2	-	10	20	1	1	-	18
Усього годин	144	30	24	-	72	144	8	10	-	126

V. ТЕМИ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовний модуль I. Предмет історії психології, історичний шлях зародження психологічної думки.		
1.	Тема 1. Історія психології: предмет, методологія, етапи розвитку	2
Змістовний модуль II. Історія психології в стародавньому та середньовічному світі.		
	Тема 2. Психологія античності, її становлення і розвиток.	2
	Тема 3. Психологія стародавнього світу.	2
	Тема 3. Психологія стародавнього світу.	2
	Тема 4. Психологічні вчення середньовіччя та епохи Відродження.	
Змістовний модуль III. Психологія епохи Просвітництва і Нового часу.		
	Тема 5. Психологічні вчення XVII ст.	2
	Тема 6. Психологічні ідеї епохи Просвітництва (розвиток психології у XVIII ст.	2
Змістовний модуль IV. Розвиток психології як самостійної науки: психологія XIX–XX ст.		
	Тема 7. Розвиток психології у XIX ст.: природно-наукові передумови зародження психології як самостійної науки (розвиток експериментальної психології).	2
	Тема 8. Розвиток психології у XIX ст.: розгалуження психологічної науки.	2
	Тема 9. Розвиток психології до періоду відкритої кризи (60-і рр. XIX ст. – 10-і рр. XX ст.). Структуралізм. Функціоналізм.	2
	Тема 10. Розвиток психології періоду відкритої кризи (10-і рр. XX ст. – сер. 30-х рр. XX ст.): Біхевіоризм. Гештальтпсихологія.	2
	Тема 11. Розвиток психології періоду відкритої кризи (10-і рр. XX ст. – сер. 30-х рр. XX ст.): Психоаналіз. Неофрейдизм XX ст.	2
	Тема 12. Розвиток психології у XX ст.: психологічні напрямки д./п. XX ст.	2
	Тема 13. Розвиток психології XX ст. : психологія радянського періоду.	2
Змістовний модуль V. Розвиток психології в Україні, її зв'язок із всесвітньою історією психології.		
	Тема 14. Розвиток української психології з давніх часів до кінця XVIII ст.	2
	Тема 15. Розвиток української психології у XIX ст. – XX ст.	2

VI. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ ПЗ	Назва теми	К-сть год
	Змістовий модуль I ПРЕДМЕТ ІСТОРІЇ ПСИХОЛОГІЇ, ІСТОРИЧНИЙ ШЛЯХ ЗАРОДЖЕННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДУМКИ	
1	<p style="text-align: center;">Тема 1. Історія психології: предмет, методологія, етапи розвитку</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Об'єкт, предмет, завдання, функції історії психології, її роль у розвитку знань. 2. Характеристика основних етапів розвитку історії психології. 3. Методологічні принципи та методи, що використовуються в історії психології. 4. Спілкування – координата науки як діяльності. <p>Практичні завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. З'ясуйте провідні проблеми психології, які розв'язувалися на кожному історичному етапі її розвитку (розкриваючи при цьому їх закономірну зміну). 2. Ураховуючи загальну періодизацію становлення психології як науки, здійсніть в історичній послідовності аналіз відомих Вам першоджерел. 3. Назвіть основні принципи історіографії психологічних досліджень. 4. Ознайомтеся й опрацюйте субмодуль 1 (біографічно-бібліографічний) для змістового модуля I. <p>Психологічний глосарій: субмодуль 2 (термінологічно-понятійний) для змістового модуля I.</p> <p>Основна література до теми: 6, 7, 10, 12, 14, 23, 24.</p> <p>Додаткова література: 7, 19, 36, 40, 59, 60.</p>	2

Змістовий модуль II
ІСТОРІЯ ПСИХОЛОГІЇ У СТАРОДАВНЬОМУ
ТА СЕРЕДНЬОВІЧНОМУ СВІТІ

2	<p style="text-align: center;">Тема 2. Психологія Античності, її становлення і розвиток</p> <p>1. Загальний нарис розвитку античної психологічної думки: становлення і розвиток. Душа у трактуванні натурфілософів, анімізму, гілозоїзму. Досократівська психологічна думка, її специфіка (іонійська та італійська школи, Емпедокл, Анаксагор, Гіппократ).</p> <p>2. Душа у трактуванні Геракліта. Моральна психологія Сократа.</p> <p>3. Психологічні ідеї у філософській системі Платона. Вчення про ейдоли Демокріта. Психологічні ідеї Епікура. Внесок Арістотеля у розвиток психології: перша систематизація знання.</p> <p>4. Психологічні погляди античних лікарів. Гуморальна теорія і трактування темпераменту: вчення про темпераменти Гіппократа; основні положення теорій Алкмеона та Анаксагора. Психологічні погляди в епоху еллінізму. Психологічні доктрини стоїків та епікурейців.</p> <p>5. Проблеми морального виховання. Олександрійська наука. Основні положення вчень Галена, Філона, Плотіна та Августина.</p> <p>6. Висновки щодо розвитку античної психологічної думки: основні надбання та внески.</p> <p style="text-align: center;">Практичні завдання:</p> <p>1. Назвіть спільне і відмінне у теоріях Геракліта та Демокріта.</p> <p>2. Підготуйте повідомлення на тему:</p> <p style="padding-left: 20px;">➤ «Розвиток психології в епоху еллінізму» (5–6 хвилин);</p>	2
---	--	---

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ «Мікрокосмос і макрокосмос – провідна психологічна проблема античності»; ➤ «Тотемізм і фаталізм, табу і ритуали, метемпсихоз і метаморфози та їх роль у виникненні уявлень про душу»; ➤ «Майєвтика як метод пізнання інтелекту». <p>3. Проаналізуйте психологічні погляди Арістотеля, Ксенофонта, Платона на гармонійну єдність внутрішнього і зовнішнього.</p> <p>4. Ознайомтеся з біографією та бібліографією вчених Стародавньої Греції, указаних у субмодулі 1 (біографічно-бібліографічному) для змістового модуля II.</p> <p>Психологічний глосарій: субмодуль 2 (термінологічно-понятійний) для змістового модуля II.</p> <p>Основна література до теми: 6, 7, 8, 10, 12, 15, 16, 17, 22, 24.</p> <p>Додаткова література: 2, 3, 19, 21, 26, 30, 31, 36, 59.</p>	
3	<p style="text-align: center;">Тема 3. Психологія Стародавнього світу</p> <p>1. Психологічні погляди у Стародавньому Єгипті та Вавилоні. Зародження поглядів на душу в межах міфологічних і релігійних поглядів.</p> <p>2. Психологічні погляди у Стародавній Індії. Тлумачення душі і свідомості в буддизмі і джайнізмі (проблема самосвідомості). Психологічні аспекти вчень, філософських шкіл у Стародавній Індії (йога, веданта, міманса, ньая, вайшешика).</p> <p>3. Стародавній Китай: своєрідність трактування душі, особистості і її морального розвитку (Конфуцій, даосизм, Ван Чун, Мо-цзи та інші).</p> <p>4. Вплив психологічних поглядів представників філософських шкіл Індії та Китаю на розвиток психології.</p>	2

	<p>Практичні завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Визначте теоретичні і методологічні засади психології у країнах Стародавнього Сходу. 2. Поясніть тлумачення душі в Упанішадах, Магабгараті, Дгаммападді, Бхагавадгіті. 3. Підготуйте індивідуальні повідомлення на тему: <ul style="list-style-type: none"> ➤ «Нірвана і нестримана чуттєвість як засади психології у Стародавній Індії»; ➤ «Психологія космополітизму та антагоністична психологія Стародавнього Сходу»; ➤ «Пізньюведійська психологія як завершення психології вед»; ➤ «Учення про карму та її вплив на долю»; ➤ «Етичні спрямування даосизму і конфуціанства. Дао як еталон поведінки». 4. Ознайомитися з біографією та бібліографією вчених Стародавнього Китаю, Стародавньої Індії, указаних у субмодулі 1 (біографічно-бібліографічному) для змістового модуля II. <p>Психологічний глосарій: субмодуль 2 (термінологічно-понятійний) для змістового модуля II.</p> <p>Основна література до теми: 1, 2, 6, 7, 9, 10, 12, 14, 16, 17.</p> <p>Додаткова література: 4, 5, 19, 36, 40, 45, 54, 59, 60.</p>	
4	<p style="text-align: center;">Тема 4. Психологічні вчення Середньовіччя та епохи Відродження</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розвиток психологічних ідей в арабомовній науці. Проблема подвійної істини. Ібн-Сіна. Ібн-Рошд: учення про душу та її волю. Внесок Аль-Газена у розвиток психології. 2. Психологія Середньовічної Європи: патристика і схоластика. 	2

Проблема душі, пізнання, свобода волі (Тертуліан, Г. Нисський, Н. Ефеський та інші). С. Боецій.

2.1. Психологія і теологія Ф. Аквінського. Р. Бекон – ідея дослідного пізнання душі. Боротьба номіналізму і реалізму.

2.2. Проблема душі і розвитку особистості у П. Абеляра та А. Августина. «Бритва» В. Оккама.

3. Психологічні погляди епохи Відродження: П. Помпонаці. Відродження скептицизму. М. Монтень. Відродження і релігія. Е. Роттердамський і «філософія Христа». М. Лютер: риси песимізму та ірраціоналізму. Створення товариства природодослідників Б. Телезіо.

4. Психологія італійського Відродження. Відродження і політика. Н. Макіавеллі і теоретизація автономії політики. Л. да Вінчі. Вчення про світ і душу М. Кузанського. Гілозоїзм Дж. Бруно. Психологічні аспекти освіти і розвитку дітей у середньовіччі та епоху Відродження. Е. Роттердамський, Х. Вівес, Р. Бекон, Я. А. Коменський.

5. Емпіричний напрям психології в Іспанії: Х. Вівес, Х. Уарте.

6. Реалізм і неоплатонізм. М. Коперник. Учення Г. Галілея.

Практичні завдання:

1. Розкрийте історичне значення термінів «гуманізм» і «відродження».

2. Визначте хронологічні межі та істотні характеристики періоду гуманістичного Відродження.

3. Підготуйте доповідь (5–6 хвилин) на тему:

➤ «Душа і Вище існування як вихідна позиція середньовічної психології»;

➤ «Символізм середньовічного світогляду і характер психологічного мислення»;

	<p>➤ «“Я” та “інші” – психологічні принципи Відродження».</p> <p>4. Ознайомтеся з біографією та бібліографією вчених Стародавнього ісламського світу, епохи Середньовіччя, епохи Відродження, указаних у субмодулі 1 (біографічно-бібліографічному) для змістового модуля II.</p> <p>Психологічний глосарій: субмодуль 2 (термінологічно-понятійний) для змістового модуля II.</p> <p>Основна література до теми: 1, 2, 6, 8, 9, 10, 12, 14, 16, 17, 23, 24.</p> <p>Додаткова література: 4, 7, 8, 11, 19, 26, 29, 37, 40, 45, 54, 59.</p>	
	<p>Змістовий модуль III</p> <p>ПСИХОЛОГІЯ ЕПОХИ ПРОСВІТНИЦТВА І</p> <p>НОВОГО ЧАСУ</p>	
5	<p style="text-align: center;">Тема 5. Психологічні вчення XVII ст.</p> <p>1. Характеристика психологічних учень XVII ст. Психологія як наука про свідомість. Система світу, методологія і філософія у творчості</p> <p>I. Ньютона.</p> <p>2. Ф. Бекон: емпірична методологія та індуктивна логіка, їх значення для розвитку експериментальної науки. Вчення про душу і тіло в дуалізмі Р. Декарта.</p> <p>3. Післядекартівська полеміка про природу людини і душі: вчення про афекти і свободу Б. Спінози. Метафізика монізму. Епіфеноменалізм Т. Гоббса. Теорія абсолютистської держави.</p> <p>4. Закладання основ емпіричної психології у вченні про пізнання</p> <p>Дж. Локка. Критичний емпіризм. Монадологія Г. В. Лейбніца. Метафізика плюралізму. Людина та її доля.</p>	2

	<p>Практичні завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Визначте зміст понять «рефлекс», «сенсорно-асоціативні процеси», «психофізіологія» через змістовний аналіз провідних психологічних учень XVII ст. 2. Підготуйте повідомлення (5–6 хвилин) на тему: <ul style="list-style-type: none"> ➤ «Страждання і самодостатність людини у психологічних ученнях XVII ст.»; ➤ «Проблеми емпіричного пізнання у працях Ф. Бекона»; ➤ «Ідеї педагогічної психології Дж. Локка». 3. Поясніть принцип соціальної детермінації психології бароко. 4. Ознайомтеся з біографією та бібліографією вчених XVII ст., указаних у субмодулі 1 (біографічно-бібліографічному) для змістового модуля III. <p>Психологічний глосарій: субмодуль 2 (термінологічно-понятійний) для змістового модуля III.</p> <p>Основна література до теми: 2, 6, 12, 14, 18, 22, 24, 25.</p> <p>Додаткова література: 6, 8, 9, 11, 36, 37, 40, 43, 59.</p>	
6	<p>Тема 6. Психологічні ідеї Просвітництва (психологія XVIII ст.)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Асоціативна психологія і психологія здібностей. Гносеологія номіналізму. Дж. Берклі. Поширення принципу асоціацій на процес пізнання. Д. Юм. Асоціанізм Д. Гартлі, Д. Прістлі. 2. Психологічні погляди німецьких філософів: Х. Вольф, І. Кант, Й. Г. Фіхте, Ф. В. Шеллінг, Г. В. Ф. Гегель, Л. Фейєрбах. 3. Матеріалістичний напрям у французькій психології: психологічні погляди філософів епохи Просвітництва (Е. Б. де Кондільяк, Д. Дідро, П. Ж. Кабаніс, Ж. О. де Ламетрі, Ж.-Ж. Руссо та ін.). Прогресивні психологічні концепції США. Зародження 	2

	<p>ідеї про культурно-історичні закони духовного життя людей.</p> <p>4. Результати розвитку психології у XVIII ст. Паростки історичного підходу.</p> <p>Практичні завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Підготуйте повідомлення (5–6 хвилин) на тему: <ul style="list-style-type: none"> ➤ «Механіка та її вплив на формування наукових ідей»; ➤ «Антропологічна психологія І. Канта». 2. Визначте особливості психологічних поглядів французьких матеріалістів XVIII ст. (К. Гельвецій, Д. Дідро, Ж. Ламетрі, Ж. Руссо). 3. Поясніть феноменологічний принцип психології Просвітництва. 4. Ознайомтеся з біографією та бібліографією вчених XVIII ст., указаних у субмодулі 1 (біографічно-бібліографічному) для змістового модуля III. <p>Психологічний глосарій: субмодуль 2 (термінологічно-понятійний) для змістового модуля III.</p> <p>Основна література до теми: 2, 6, 10, 12, 14, 19, 20, 24, 25.</p> <p>Додаткова література: 16, 19, 32, 36, 43, 59.</p>	
	<p>Змістовий модуль IV</p> <p>РОЗВИТОК ПСИХОЛОГІЇ ЯК САМОСТІЙНОЇ НАУКИ:</p> <p>ПСИХОЛОГІЯ XIX–XX ст.</p>	
7	<p>Тема 7. Розвиток психології у XIX ст.: природничо-наукові передумови зародження психології як самостійної науки (розвиток експериментальної психології)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розвиток асоціативної психології: класичні теорії асоціанізму. Т. Браун. Дж. Мілль. Теорія ментальної хімії Д. С. Мілля; еволюційна психологія. Г. Спенсер; статика і динаміка уявлень Й. Ф. Гербарта. 	1

2. Розвиток експериментальної психології: біологічний детермінізм. Основні положення вчення Ч. Дарвіна. Зоопсихологія.

3. Розвиток порівняльної психології: психіка тварин і психіка людини. Дж. Романес. Закон «економії» Ллойд-Моргана. Варіативність поведінки. Теорія тропізмів. Ж. Леб.

4. Розвиток психофізики, психофізіології, диференціальної психології, психометрії: зародження психофізики. Е. Г. Вебер. Основи психофізики Г. Т. Фехнера; психічні процеси. Ф. К. Дондерс. Основні положення психофізіології Г. Л. Гельмгольца. Психіка як регулятор поведінки. Е. Пфлюгер.

Практичні завдання:

1. Дотримуючись схеми «рух – дія – рефлекс», поясніть розвиток природничо-наукової психології XIX ст.

2. Розкрийте основні методологічні засади провідних психологічних напрямів XIX ст.

3. Підготуйте доповідь (5–6 хвилин) на тему:

➤ «Біологічне та соціальне як ключові поняття психології XIX ст.»;

➤ «Предтечі провідних психологічних галузей XIX ст.».

4. Ознайомтеся з біографією та бібліографією вчених XIX ст., указаних у субмодулі 1 (біографічно-бібліографічному) для змістового модуля IV.

Психологічний глосарій: субмодуль 2 (термінологічно-понятійний) для змістового модуля IV.

Основна література до теми: 6, 8, 10, 14, 15, 21, 22, 24, 25.

Додаткова література: 19, 21, 36, 40, 60.

7	<p style="text-align: center;">Тема 8. Розвиток психології у XIX ст.: розгалуження психологічної науки</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Соціальна і культурно-історична психологія: «Психологія народів» В. Вундта. Аналіз колективних уявлень Е. Дюркгейма. 2. Психіатрія. Ж. М. Шарко. Психоневрологія. Т. А. Рібо. П. М. Ф. Жане. Психотехніка. Х. Мюнстерберг. 3. Створення першої експериментальної лабораторії. В. Вундт. Розвиток експериментальної психології у Європі та Америці наприкінці XIX – на початку XX ст.: диференціальна психологія. Проблеми індивідуальних розходжень. Ф. Гальтон; розвиток тестології. Д. М. Кеттел; діагностика розумового розвитку. А. Біне. Ч. Е. Спірмен. В. Штерн. 4. Передумови виділення вікової психології в самостійну галузь: психологія розвитку (дитяча і педагогічна психологія). Педологія як наука про дітей. Г. С. Холл. Асоціації в дитячій психології. Розвиток вікової психології. Е. Мейман. Ідея саморозвитку. Е. Клапаред. Методи вивчення психічного розвитку дітей. А. Гезелл. Стадії психічного розвитку. К. Бюлер та Ш. Бюлер. Ідея культурного розвитку дитини. Д. Марко. Етнопсихологія дитинства. М. Мід. <p style="text-align: center;">Практичні завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ознайомтеся з біографіями Ф. Гальтона, Г. С. Холла, К. Бюлера // Див. додаткову літературу № 40 С. 9–19, 65–73, 259–263. 2. Ознайомтеся з біографіями А. Біне, В. Вундта, М. Мід // Див. додаткову літературу № 59 С. 173–177, 201–204, 296–299. 3. Визначте провідні теми досліджень Лейпцігської лабораторії. 4. Визначте завдання і методи психології народів за В. Вундтом «Завдання і методи психології народів» // Див. додаткову літературу № 34 С. 37–42. 	1
---	---	---

	<p>Психологічний глосарій: субмодуль 2 (термінологічно-понятійний) для змістового модуля IV.</p> <p>Основна література до теми: 2, 6, 10, 12, 13, 21, 22, 23, 24.</p> <p>Додаткова література: 19, 21, 36, 40, 59, 60.</p>	
8	<p>Тема 9. Розвиток психології до періоду відкритої кризи (60-ті роки XIX ст. – 10-ті роки XX ст.). Структуралізм. Функціоналізм</p> <p>1. Теоретична боротьба періоду становлення психологія як самостійної науки. Програми створення нової, дослідної психології: В. Вундт – засновник експериментальної психології. Програма емпіричної психології. Ф. Brentano. Програма побудови психології як науки про поведінку. І. М. Сеченов.</p> <p>2. Структуралізм. Вюрцбургська школа структуралізму Е. Тітченера.</p> <p>3. Функціоналізм. К. Штумпф. Функціоналізм в американській психології. Ф. Brentano. У. Джемс. Чикагська школа функціоналізму (Дж. Дьюї, Дж. Р. Енджел, А. Мур, Дж. Г. Керр). Колумбійська школа функціоналізму. Р. Вудвортс.</p> <p>4. Французька соціологічна школа. Е. Дюркгейм та Л. Леві-Брюль. Психологічна школа Т. Рібо. Психіка і свідомість у дослідженнях гіпнологів школи А. Льєбо, школи Ж. Шарко. Філософія життя. Духовно-наукова психологія В. Дільтея. Духовно-наукова психологія. Е. Шпрангер.</p> <p>Практичні завдання:</p> <p>1. Ознайомтеся з біографією В. Вундта // Див. додаткову літературу № 40 С. 20–25.</p> <p>2. Ознайомтеся з біографіями Ф. Brentano, У. Джемса, В. Дільтея, Дж. Дьюї, Л. Леві-Брюля // Див. додаткову літературу № 59 С. 186–189, 217–220, 221–225, 226–229, 264–267.</p>	2

	<p>3. Визначте провідні теми досліджень Лейпцігської лабораторії.</p> <p>4. Визначте особливості експериментального дослідження мислення представниками Вюрцбургської школи психології на підставі аналізу праці А. А. Крогіуса «Вюрцбургська школа експериментального дослідження мислення» // Див. додаткову літературу № 51 С. 250–254.</p> <p>Психологічний глосарій: субмодуль 2 (термінологічно-понятійний) для змістового модуля IV.</p> <p>Основна література до теми: 2, 6, 7, 10, 12, 13, 21, 22, 23, 24.</p> <p>Додаткова література: 1, 14, 19, 21, 32, 36, 41, 59.</p>	
9	<p>Тема 10. Розвиток психології періоду відкритої кризи (10-ті роки XX ст. – сер. 30-х років XX ст.). Біхевіоризм. Гештальтпсихологія</p> <p>1. Загальна характеристика зарубіжної психології в період відкритої кризи поч. 10-х – сер. 30-х років XX ст.</p> <p>2. Розвиток біхевіоризму: Класичний біхевіоризм. Дж. Уотсон.</p> <p>3. Необіхевіоризм. Е. Ч. Толмен. К. Л. Халл. Суб'єктивний біхевіоризм. Дж. Міллер. Оперантний біхевіоризм. Б. Ф. Скіннер. Соціально-когнітивний біхевіоризм. А. Бандура, Дж. Роттера.</p> <p>4. Гештальтизм як психологія цілісності. Гештальт-теорія як реакція проти атомізму традиційної психології. Дослідження М. Вертгеймера. Гештальтистський «тріумвірат»: К. Коффка, В. Келер, К. Левін. Неогештальтизм. Психологія мотивації, почуттів, волі, особистості: К. Левін.</p> <p>Практичні завдання:</p> <p>1. Ознайомтеся з біографією Дж. Б. Уотсона // Див. додаткову літературу № 40 С.166–173.</p>	2

	<p>2. Ознайомтеся з біографіями М. Вертгеймера, В. Келера, К. Левіна, Е. Ч. Толмена, Дж. Уотсона // Див. додаткову літературу № 59 С. 197–200, 235–237, 267–271, 351–354, 359–362.</p> <p>3. Ознайомтеся з біографіями К. Л. Халла, Дж. Міллера // Див. додаткову літературу № 29 С. 358–360.</p> <p>4. Визначте принципи гештальтпсихології за М. Вертгеймером / М. Вертгеймер. Про гештальтеорію // Див. додаткову літературу № 14 С. 84–203.</p> <p>5. Назвіть основні завдання гештальтпсихології за В. Келером / В. Келер. Деякі завдання гештальтпсихології // Див. додаткову літературу № 14 С. 208–230.</p> <p>6. З'ясуйте, у чому полягають особливості психології з біхевіористичної точки зору Дж. Б. Уотсона / Дж. Б. Уотсон. Психологія з точки зору біхевіориста // Див. додаткову літературу № 14 С. 102–123.</p> <p>7. Поясніть, чому біхевіористи вважають поведінку об'єктивним критерієм дослідження психіки (за Е. Толменом) / Е. Толмен. Поведінка як молярний феномен // Див. додаткову літературу № 14 С. 138–159.</p> <p>Психологічний глосарій: субмодуль 2 (термінологічно-понятійний) для змістового модуля IV.</p> <p>Основна література до теми: 2, 6, 10, 12, 13, 20, 21, 22, 23, 24.</p> <p>Додаткова література: 14, 19, 21, 32, 36, 40, 59.</p>	
10	<p>Тема 11. Розвиток психології періоду відкритої кризи (10-ті роки ХХ ст. – сер. 30-х років ХХ ст.). Психоаналіз. Неофрейдизм ХХ ст.</p> <p>1. Психоаналіз (глибинна психологія): предтечі, тенденції розвитку. З. Фрейд. Психоаналіз як теорія особистості; як метод лікування; психологічна школа.</p>	2

	<p>2. Неофрейдизм: «відступники» від психоаналізу. Індивідуальна психологія й функціональна телеологія А. Адлера. Аналітична психологія К. Г. Юнга. А. Фрейд.</p> <p>3. Неофрейдизм: «послідовники» психоаналізу. Г. Олпорт. Г. Мюррей. Е. Еріксон. «Его-психологія».</p> <p>4. Неофрейдизм: розвиток психоаналізу у 30–50-х роках ХХ ст. Анатомія невротичної особистості у К. Хорні. Фрейдомарксизм В. Райха. Психотерапія О. Ранка.</p> <p>5. Модифікація психоаналізу у д. п. ХХ ст. Гуманістичний психоаналіз Е. Фромма. Г. Салліван. Е. Берн.</p> <p>Практичні завдання:</p> <p>1. Ознайомтеся з біографіями З. Фрейда, А. Адлера, К. Г. Юнга, Е. Фромма // Див. додаткову літературу № 40 С. 74–88, 102–107, 108–122, 301–308.</p> <p>2. Ознайомтеся з біографіями Г. Олпорта, О. Ранка, В. Райха, Г. Саллівана, К. Хорні, Е. Еріксона // Див. додаткову літературу № 59 С. 312–316, 321–324, 329–333, 338–341, 396–399, 409–413.</p> <p>3. Ознайомтеся з біографією К. Хорні // Див. додаткову літературу № 45 С. 183–187.</p> <p>4. Ознайомтеся з біографіями А. Фрейд, Г. Мюррея, Е. Еріксона // Див. основну літературу № 23 С. 434–436, 459–460, 463–467.</p> <p>Психологічний глосарій: субмодуль 2 (термінологічно-понятійний) для змістового модуля ІV.</p> <p>Основна література до теми: 2, 6, 10, 12, 13, 14, 21, 22, 23, 24.</p> <p>Додаткова література: 13, 14, 19, 21, 40, 41, 44, 45, 46, 56, 57, 58, 59, 60.</p>	
11	<p>Тема 12. Розвиток психології у ХХ ст.: психологічні напрями д./п. ХХ ст.</p> <p>1. Гуманістична психологія: предтечі і розвиток. Г. Олпорт. Теоретичне обґрунтування гуманістичної психології. А. Маслоу. К. Роджерс.</p>	1

2. Гуманістичні підходи в західній психології ХХ ст.: Е. Бартон, Дж. Тоніген, Р. Тоскова, Дж. Коннорс. Здобутки гуманістичної течії в сучасній психології. Ф. Лерш, Г.-Г. Гадамер, Д. Елкінз, Т. Сас, Д. Портер.
3. Когнітивна психологія: предтечі і розвиток. Генетична психологія. Ж. Піаже. Розвиток когнітивної психології. Дж. Міллер. У. Найссер.
4. Розвиток екзистенційної психології. Р. Мей. Філософські основи гуманістичної психології. Л. Джендлін. Екзистенційно-феоменологічні основи науки про особу. Р. Лейнг. Людина в пошуках граничного сенсу. В. Франкл.
5. Трансперсональна психологія. С. Грофф, Х. Грофф.
6. Сучасна мультидисциплінарна трансперсональна орієнтація психології. М. Букувалас.

Практичні завдання:

1. Ознайомтеся з біографією Р. Мея // Див. додаткову літературу № 45 С. 840–843.
2. Ознайомтеся з біографією А. Маслоу, Г. Олпорта, Ж. Піаже, К. Роджерса, В. Франкла // Див. додаткову літературу № 59 С. 292–295, 312–316, 321–324, 334–337, 375–378.
3. Ознайомтеся з біографією Дж. Міллера, У. Найссера // Див. основну літературу № 23 С. 485–489.
4. Визначте етапи розвитку когнітивної психології за Роберто Солсо // Див. додаткову літературу № 32 С. 31–38.

Психологічний глосарій: субмодуль 2 (термінологічно-понятійний) для змістового модуля IV.

Основна література до теми: 3, 4, 6, 13, 14, 15, 16, 21, 23, 24.

Додаткова література: 1, 10, 19, 21, 22, 25, 27, 33, 40, 41, 44, 46, 47, 49, 55, 56, 57, 58, 59, 60.

11	<p style="text-align: center;">Тема 13. Розвиток психології у ХХ ст.: психологія радянського періоду</p> <p>1. Становлення російської психології у 40–60-ті роки ХІХ ст.: зародження емпіричної психології (А. Н. Фішер). Психологія як наука про поведінку (І. М. Сеченов). Позитивна психологія (К. Д. Кавелін).</p> <p>2. Університетська психологія (60–80-ті роки ХІХ ст.): М. М. Троїцький. Асоціативна психологія. М. І. Владиславлев. Історично-генетичний напрям психологічних досліджень. О. О. Потебня.</p> <p>3. Розвиток психології у 90-ті роки ХІХ ст. – 20-ті роки ХХ ст.: В. С. Соловйов. Конкретний спіритуалізм. Л. М. Лопатін. Н. О. Лосський, С. Л. Франк. Розвиток експериментальної психології. Психологічні лабораторії. М. Я. Грот, Г. М. Челпанов, О. Ф. Лазурський, М. М. Ланге, Л. Й. Петражицький. Психологічні школи В. М. Бехтерева, Л. С. Виготського. Г. Г. Шпета. Розвиток дитячої психології і педології (С. Г. Геллерштейн, С. Т. Шацький, М. Я. Басов). Психотехніка (І. Н. Шпильрейн). Зоопсихологія (В. О. Вагнер).</p> <p>4. Розвиток радянської психології у 20–40 роки ХХ ст.: психологічні ідеї біхевіористського спрямування. Фізіологічна школа (І. П. Павлов, О. О. Ухтомський). Рефлексологія В. М. Бехтерева. Дослідження поведінки. М. О. Бернштейн. К. Н. Корнілов. Соціогенетичний та біогенетичний напрями психології. П. П. Блонський. А. Б. Залкінд. Культурно-історична теорія, дефектологія, педагогічна психологія у працях Л. Виготського. Розвиток порівняльної психології. В. О. Вагнер. Філогенетичний напрям дослідження психіки. Харківська психологічна школа. О. В. Запорожець.</p>	1
----	---	---

	<p>5. Розвиток радянської психології у другій половині ХХ ст. Здобутки психології радянського періоду.</p> <p>Практичні завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ознайомтеся з біографіями В. М. Бехтерева, І. П. Павлова, Л. С. Виготського, О. Р. Лурія, Б. В. Зейгарник, Б. М. Теплова, Б. Г. Ананьєва, Д. Б. Ельконіна, Л. І. Божовича // Див. додаткову літературу № 40 С. 44–49, 50–64, 185–196, 197–208, 209–216, 217–230, 315–324, 325–330, 331–336. 2. Ознайомтеся з біографіями М. О. Бернштейна, П. П. Блонського, В. О. Вагнера, М. Я. Грота, О. В. Запорожця, О. Ф. Лазурського, М. М. Ланге, О. М. Леонтєєва, А. В. Петровського, С. Л. Рубінштейна, І. М. Сеченова, Д. М. Узнадзе, О. О. Ухтомського, Г. М. Челпанова, Г. Г. Шпета // Див. додаткову літературу № 59 С. 11–15, 21–24, 28–31, 48–51, 59–62, 70–74, 75–78, 79–82, 101–104, 105–108, 114–117, 126–130, 131–135, 136–139, 140–142. 3. Здійсніть аналіз впливу провідних зарубіжних психологічних шкіл ХХ ст. на розвиток радянської психології. 4. Визначте провідні психологічні напрями і школи радянської психології. <p>Психологічний глосарій: субмодуль 2 (термінологічно-понятійний) для змістового модуля IV.</p> <p>Основна література до теми: 2, 6, 12, 13, 14, 15, 16, 24, 25.</p> <p>Додаткова література: 7, 12, 19, 20, 21, 23, 34, 40, 48, 50, 51, 59.</p>	
	<p>Змістовий модуль V</p> <p>РОЗВИТОК ПСИХОЛОГІЇ В УКРАЇНІ,</p> <p>ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВСЕСВІТНЬОЮ ІСТОРІЄЮ ПСИХОЛОГІЇ</p>	
12	<p>Тема 14. Розвиток української психології з давніх часів і до кінця XVIII ст.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Психологічні погляди філософів епохи Київської Русі. Психологія у «братських школах». Особливості психологічних 	1

уявлень про душу на межі Середньовіччя та Відродження: мораль і психологічні засоби її вдосконалення у творах Іларіона. Никифор (митрополит Київський), Н. Сороський, М. Грек та їх учення про душу. Патріотизм, благо і щастя у повчаннях і проповідях Ф. Печерського, К. Туровського. Розробка психологічних знань на основні східної патристики.

2. Психологія східнослов'янського передвідродження і Відродження: формування позитивних рис людського характеру у «Повчанні» Володимира Мономаха. Категоріальне визначення рівнів психіки у «Посланні» митрополита Никифора. Психологія раннього гуманізму в Україні.

3. Психологія та її розвиток в Києво-Могилянській академії: діячі братських шкіл та Києво-Могилянської академії про психологічні основи етики (І. Пзель, К. Сакович, С. Яворський). Психологічні ідеї у спадщині І. Вишенського.

4. Розвиток психології в Україні у XVII столітті: психологія людини. К. Сакович. І. Гізель. Психологічні дослідження С. Яворського.

5. Розвиток психології у XVIII столітті: психологічні ідеї С. Десницького, Я. П. Козельського. Г. Сковорода про душу і світ. Психологічний зміст автаркії, евхаристії. Мудрість (софійність) життя. Ф. Прокопович. Психологічні системи Києво-Могилянської академії, поєднання курсів психології та етики. С. Калиновський, Г. Кониський, Ф. Прокопович. Мотивація вчинків людини. С. Кулябка. М. Козачинський.

Практичні завдання:

1. Визначте культурологічні основи та соціокультурні корені вітчизняної психології.

	<p>2. Ознайомтеся з біографією та бібліографією вчених, указаних у субмодулі 1 а) (біографічно-бібліографічному) для змістового модуля V.</p> <p>Психологічний глосарій: субмодуль 2 (термінологічно-понятійний) для змістового модуля V.</p> <p>Основна література до теми: 5, 7, 8, 10, 18, 19, 24, 25.</p> <p>Додаткова література: 19, 21, 24, 35, 36, 40, 48, 51, 59.</p>	
12	<p>Тема 15. Розвиток української психології у ХІХ–ХХ ст.</p> <p>1. Передумови виділення психології як самостійної науки, розвиток емпіричної психології в Україні: психологія О. Новицького; досвід систематизації наук і цілісного опису психічного світу людини у працях А. Галича.</p> <p>2. Особливості соціально-культурного розвитку України у ХІХ ст. (слов'янофільство і західництво, революційно-демократичний рух, академічні філософські напрями): програма І. Сеченова. Школа М. Ланге в Одеському університеті; система антропологічної психології К. Ушинського. П. Юркевич про «серце» та його значення в духовному житті людини; школа О. Потебні у Харкові. Психологічна концепція Д. Овсянико-Куликовського. Психологічні праці І. Франка.</p> <p>3. Створення першої лабораторії експериментальної психології в Україні (І. Сікорський). В. Зеньковський про природу психічної причинності. Рефлексологія як психологія поведінки (І. Соколянський, О. Залужний).</p> <p>4. С. Бaley як фундатор західноукраїнської школи психології.</p> <p>5. Розвиток психологічних ідей у Львівсько-Варшавській філософській школі (К. Твардовський, В. Вітвицький, М. Кройц). Еклектизм в українській психології.</p>	1

6. Розвиток української психології в радянський період: Харківська школа (П. Гальперін, О. Запорожець, Л. Божович та інші); дефектологія (І. Соколянський та В. Мещеряков); історія психології (В. Роменець, Г. Костюк).

Практичні завдання:

1. Підготуйте доповідь на тему:

- «Періодизація розвитку вітчизняної психології»;
- «Вплив зарубіжної психології на розвиток психологічних досліджень в Україні».

2. Зробіть письмово повідомлення на тему:

- «Л. С. Виготський і “Харківська школа” у психології»;
- «Етапи розвитку психології в Україні».

3. Визначте тенденції розвитку сучасної психології.

4. Ознайомтеся з біографією та бібліографією вчених, указаних у субмодулі 1 б) (біографічно-бібліографічному) для змістового модуля V.

Психологічний глосарій: субмодуль 2 (термінологічно-понятійний) для змістового модуля V.

Основна література до теми: 2, 5, 7, 8, 10, 11, 13, 14, 19, 20, 21.

Додаткова література: 7, 12, 19, 23, 29, 34, 40, 59.

VII. ЗМІСТ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Форми роботи: біографічно-бібліографічний і термінологічно-понятійний субмодулі. Студенти мають самостійно опрацювати біографічно-бібліографічний субмодуль і термінологічно-понятійний субмодуль.

Біографічно-бібліографічний субмодуль: студенти самостійно ознайомлюються з біографією та бібліографією творчості провідних вітчизняних і зарубіжних учених, які зробили найбільш суттєвий внесок у розвиток провідних психологічних учень, напрямів, шкіл. До кожного з п'яти змістових модулів навчальної програми курсу «Історія психології» студенти повинні за власним вибором обрати трьох учених та дослідити їх біографію і бібліографію.

Студенти повинні прочитати і законспектувати фрагменти творів учених, зазначених у субмодулі 1 (біографічно-термінологічному) до кожного змістового модуля. Конспект праць видатних психологів має бути зроблений студентами від руки, щоб запобігти використанню чужої праці. Критерієм якості вважається самостійність викладення конспекту. Студент має не виписувати цитати, а передати своє розуміння прочитаного, показати ставлення до викладених ідей.

Термінологічно-понятійний субмодуль: потребує від студента оволодіння науковою термінологією, вільне володіння нею. Студенти повинні розкрити зміст наукових категорій на основі першоджерел провідних психологів (установити авторство, указати праці, в яких проводилося дослідження).

Результати самостійної роботи оформлюються студентом письмово у вигляді таблиці.

№ п/п	Прізвище, ім'я, по батькові науковця (за субмод. 1)	Субмодуль 1 (біографічно-бібліографічний)			Субмодуль 2 (термінол.-понятійний)	Першоджерела використані студентами
		дата народження	біографічні дані	бібліографія		
1.						
2.						
3.						
4.						

ЗМІСТ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗА ЗМІСТОВИМ МОДУЛЕМ I

Субмодуль 1 (біографічно-бібліографічний)

1. Ознайомитися з біографією таких учених: А. М. Ждан, А. В. Петровський, М. Г. Ярошевський, В. А. Романець, Т. Д. Марцинковська.

Субмодуль 2 (термінологічно-понятійний): антикваризм, аксіологія, біографічний метод, біологічний детермінізм, детермінізм, методологія, методи історії психології, метод категоріального аналізу, історико-генетичний метод, наука, наукова школа, історико-функціональний метод, психологія, психологічна школа, психологічний детермінізм, парадигма, принципи розвитку психології, парадигма, періодизація історії психології, презентизм, предмет історії психології, персоналістичні та натуралістичні теорії, принцип розвитку, принцип системності, психофізичний паралелізм, наукова школа, позитивізм, редукціонізм.

ЗМІСТ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗА ЗМІСТОВИМ МОДУЛЕМ II

Субмодуль 1 (біографічно-бібліографічний)

1. Ознайомитися з біографією та бібліографією таких учених: **Стародавньої Греції** – Августин, Алкмеон, Анаксагор, Арістотель, Гіппократ, Гален, Геракліт, Демокріт, Сократ, Платон, Плотін, Ксенофонт, Філон, Цельс; **Стародавнього Китаю** – Лао-Цзи, Конфуцій, Мо-цзи (Мо-ді), Мен-цзи (Мен-ке); **Стародавньої Індії** – Будда Шак'ямуні (Сідхартха Гуатама), Нагарджуна, Асанг, Рамануджа; **Стародавнього ісламського світу** – Аль-Фарабі, Ібн-Сіна, Ібн-Рошд (Аверроес), Ібн Аль-Хайсам (Альхазен); пізнього **Середньовіччя** – Ф. Аквінський, Р. Бекон, В. Оккам, Д. Скотт; **епохи Відродження** – Б. Телезіо, Х. Вівес, Х. Уарте.

Субмодуль 2 (термінологічно-понятійний): автаркія, анімізм, атараксія, волюнтаризм, гілозоїзм, генезис, гедонізм, детермінізм, дух, духовність, душа, іманентність, індукція, інтенція, логос, ейдос, ейдоли,

еманація, катарсис, кініки, монада, монізм, неоплатонізм, об'єктивний ідеалізм, псюхе, пантеїзм, сакральна психологія, сенсуалізм, софістика, софісти, стоїки, теорія двох істин, теорія витікань, томізм, холізм, цільовий детермінізм.

ЗМІСТ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗА ЗМІСТОВИМ МОДУЛЕМ III

Субмодуль 1 (біографічно-бібліографічний)

1. Ознайомитися з біографією та бібліографією таких учених: **XVII ст.** – Ф. Бекон, Р. Декарт, Б. Спіноза, Дж. Локк, Т. Гоббс, Г. В. Лейбніц; **XVIII ст.** – Ж. Ламетрі, Е. Кондільяк, К. Гельвецій, Ж.-Ж. Руссо, Х. Вольф, І. Кант, Дж. Берклі, Д. Юм, Д. Гартлі.

Субмодуль 2 (термінологічно-понятійний): апперцепція, асоціація, асоціативна психологія, афект, дедукція, емпірія, редукція, асоціація, екзистенція, редукціонізм, механіцизм, детермінізм, дуалізм, інтроспекція, емпірія, емпіризм, емпірична свобода, проблема співвідношення душі та тіла, рефлекс, рефлекторна схема Декарта, рефлекторна діяльність, позитивізм, матеріалізм, асоціації, менталізм, механічний детермінізм, соліпсизм, колективні уявлення, френологія.

ЗМІСТ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗА ЗМІСТОВИМ МОДУЛЕМ IV

Субмодуль 1 (біографічно-бібліографічний)

1. Ознайомитися з біографією та бібліографією таких учених: **XIX ст.** – О. Конт, Дж. Мілль, Д. С. Мілль, Г. Спенсер, Й. Ф. Гербарт, О. Бен, Г. Т. Фехнер, В. Вундт; **представників психологічних шкіл кінця XIX – початку XX ст.** – Дж. Уотсон, Е. Толмен, Е. Тітченер, О. Кюльпе, К. Бюлер, Ф. Brentano, В. Джеймс, Е. Дюркгейм, Т. Рібо, В. Дільтей, Е. Шпрангер; **XX ст.** – А. Бандура, Д. Мід, М. Вертгеймер, К. Левін, В. Келер,

К. Коффка, З. Фрейд, К. Г. Юнг, А. Адлер, К. Хорні, Е. Фромм, Е. Еріксон, Г. Олпорт, А. Маслоу, К. Роджерс, Ж. Піаже, У. Найссер, Дж. Міллер.

2. Ознайомитися з бібліографією таких учених: **XIX ст.** – К. Г. Юнг «Аналітична психологія»; А. Адлер «Індивідуальна психологія»; Е. Фромм «Автоматичний конформізм», К. Роджерс «До науки про особистість», Ж. Піаже «Теорія Піаже», У. Найссера «Що таке когнітивна психологія», Дж. Міллера «Плани і структура поведінки», Дж. Б. Уотсона «Психологія з точки зору біхевіориста», «Біхевіоризм», Е. Толмена «Поведінка як молярний феномен», Е. Дюркгейма «Соціологія і теорія пізнання», В. Дільтея «Розуміюча психологія», Е. Шпрангера «Два види психології»; М. Вертгеймера «Про гештальт-теорії», К. Левіна «Топологія та теорія поля», В. Келера «Деякі завдання гештальтпсихології», З. Фрейда «Про психоаналіз. П'ять лекцій».

Субмодуль 2 (термінологічно-понятійний): ага-переживання, архетип, аніма, анімус, апперцепція, апперцептивна маса, асоціація, витіснення, генетична епістемологія, гештальт, гештальтпсихологія, гуманістична психологія, глибинна психологія, динамізм, динамічна психологія, его, едіпів комплекс, екстраверсія, екзистенція, екзистенціальна психологія, імпринтинг, інтелект, інкультурація, самість, самоактуалізація особистості, структуралізм, структурна психологія, соціологізм, стиль життя, психофізика, волюнтаризм, відкритість до переживання, інтроверсія, інтроспекція, функціоналізм, біхевіоризм, пансексуалізм, психоаналіз, педоцентризм, педологія, персона, потреба в індивідуалізації, потреба в самоактуалізації, потреба в укоріненні, проекція, почуття спільності (суспільний інтерес), психофізика, психотехніка, когнітивний дисонанс, когнітивна психологія, когнітивний дисонанс, колективне несвідоме, компенсація, креативність, лібідо, ментальна хімія, механізми психологічного захисту, механізм психологічного захисту, мотивація, недирективна терапія, несвідоме,

описова психологія, організмична довіра, творче «Я», теорія рекапітуляції, тінь, функціоналізм.

ЗМІСТ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗА ЗМІСТОВИМ МОДУЛЕМ V

Субмодуль 1 (біографічно-бібліографічний)

Ознайомитися з біографією та бібліографією таких учених: А. Н. Фішер, І. М. Сеченов, К. Д. Кавелін, М. М. Троїцький, М. І. Владиславлев, О. О. Потебня, В. С. Соловійов, Л. М. Лопатін, Н. О. Лосський, С. Л. Франк, М. Я. Грот, Г. М. Челпанов, О. Ф. Лазурський, М. М. Ланге, Л. Й. Петражицький, В. М. Бехтерев, Л. С. Виготський, Г. Г. Шпет, С. Г. Геллерштейн, С. Т. Шацький, М. Я. Басов, І. Н. Шпильрейн, В. О. Вагнер, І. П. Павлов, О. О. Ухтомський, В. М. Бехтерев, М. О. Бернштейн, К. Н. Корнілов, П. П. Блонський, А. Б. Залкінд, О. В. Запорожець, Б. Г. Ананьєв, В. М. М'ясищев, О. М. Леонт'єв, О. Р. Лурія, Б. М. Теплов, В. Н. Небеліцин, Д. Б. Ельконін, Л. І. Божович, Б. В. Зейгарник, С. Л. Рубінштейн, Т. М. Дрідзе, В. І. Овчаренко, Д. М. Узнадзе, А. В. Петровський.

Субмодуль 1 (біографічно-бібліографічний)

Ознайомитися з біографією та бібліографією таких учених: **XVII ст.** – К. Сакович, І. Гізель, С. Яворський; **XVIII ст.** – Ф. Прокопович, М. Козачинський, С. Калиновський, С. Кулябка, Г. Кониський, Г. Сковорода, Я. Козельський; **XIX ст.** – М. Максимович, П. Юркевич, П. Ковалевський, К. Твардовський; **XX ст.** – В. Зеньковецький, Г. Костюк, В. Вітвіцький, М. Кройц, С. Балей, В. Гнатюк, О. Колесса, І. Мірчук, Я. Ярема, В. Стефанік, М. Шлемкевич.

Субмодуль 2 (термінологічно-понятійний): антропологічний принцип, безумовний рефлекс, діяльнісний підхід у психології, знак (слово), об'єктивна психологія, дослідна психологія, принцип культурного прогресу, реактологія, рефлексологія, структура ігрової діяльності, теорія поетапного формування розумових дій, умовний рефлекс, етнопсихологічні дослідження.

Методичні рекомендації. Для ознайомлення з бібліографією вчених доречно послуговуватися їх першоджерелами або хрестоматійною літературою.

Наприклад: 1) для ознайомлення з бібліографією К. Г. Юнга, А. Адлера, Е. Фромма, К. Роджерса, Ж. Піаже, У. Найссера, Дж. Міллера доречно скористатися збіркою уривків з оригінальних творів учених: История зарубежной психологии: 30-е–60-е годы XX века : Тексты / [под ред. П. Я. Гальперина, А. Н. Ждан]. – М. : Изд-во Моск. ун-та, 1986. – С. 97–116, 86–199, 232–192;

2) для ознайомлення з бібліографією Дж. Б. Уотсона, Е. Толмена, Е. Дюркгейма, В. Дільтея, Е. Шпрангера, М. Вертгеймера, К. Левіна, В. Келера, З. Фрейда та ін. доцільно скористатися збіркою уривків з оригінальних творів учених: Хрестоматия по истории психологии: период открытого кризиса (начало 10-х – середина 30-х годов XX в) / [под ред. П. Я. Гальперина, А. Н. Ждан]. – М. : Изд-во Моск. ун-та, 1980. – С. 17–82, 84–145, 148–210, 211–256, 257–299;

3) для ознайомлення з бібліографією В. О. Вагнера доречно скористатися збіркою уривків з оригінальних творів учених: Сравнительная психология и зоопсихология / [сост. и общ. ред. Г. В. Калягиной]. – СПб. : Питер, 2003. – С. 156–202.

4) для ознайомлення з бібліографією І. П. Павлова, М. О. Бернштейна, О. В. Запорожця, Б. Г. Ананьева, В. М. М'ясищева, О. М. Леонтьєва, О. Р. Лурії, Б. М. Теплова, Д. Б. Ельконіна, Л. І. Божовича, С. Л. Рубінштейна, Д. М. Узнадзе, А. В. Петровського доцільно скористатися збіркою уривків з оригінальних творів учених: Мироненко В. В. Хрестоматия по психологии : учеб. пособие [для студ. пед. ин-тов] / [под ред. проф. А. В. Петровского; сост. и авт. введ. очерков канд. психол. наук В. В. Мироненко] / В. В. Мироненко. – М. : Просвещение, 1977. – 527 с.

VIII. ЗМІСТ ІНДИВІДУАЛЬНОГО НАУКОВО-ДОСЛІДНОГО ЗАВДАННЯ (ІНДЗ)

Індивідуальну роботу студенти здійснюють відповідно до тематики основних питань змістових модулів курсу, наведених нижче у переліку тем для індивідуального науково-дослідного завдання реферативного характеру з курсу «Історія психології». Студент обирає одну з нижче запропонованих тем, теоретично опрацьовує її, оформляє як реферативну роботу. Робота над рефератом передбачає поглиблене вивчення обраної проблематики та відповідної джерельної бази, а також володіння навичками логічного узагальнення матеріалу.

Тема реферату обирається й опрацьовується самостійно. Якщо студент бажає обрати будь-яку іншу тему, якої немає в нижче наведеному переліку тем для написання реферату, обов'язково необхідно узгодити її з науковим керівником. Реферат обов'язково повинен містити заголовок, анотацію, план, вступ, викладення основного змісту теми, висновок, список літературних джерел, посилання. Неприпустимо використовувати думки інших авторів та цитати першоджерел без прямих посилань на їх авторів, не допускається також пряме запозичення теоретичних положень та постулатів без указівок джерельної бази. Реферат повинен містити повну інформацію з теми, розкривати її історію, відтворювати погляди вчених в історичному «розрізі».

Текст реферату повинен мати обсяг 20–25 сторінок (друкованого тексту, через 1,5 інтервали). Реферат обов'язково повинен бути зброшурований. На титульному аркуші необхідно зазначити: «Індивідуально-дослідне завдання реферативного характеру». Реферат оформляється за всіма загальноприйнятими вимогами до науково-дослідних кваліфікаційних робіт з психології. Реферат подається керівникові (викладачу) у встановлені строки, але не пізніше як за місяць до екзамену (заліку). У разі потреби реферати обговорюються на практичних завданнях.

Теми рефератів:

1. Формування культурологічних засад історії психології.
2. Історичні довідки як реконструкція минулого.
3. Втрачені та недостовірні факти в історії психології.
4. Зміна предмета психології: розвиток чи криза?
5. Контекстні фактори в історії психології.
6. Програми розвитку психології як емпіричної науки та їх реалізація.
7. Персоналістська концепція історії психології.
8. Натуралістична концепція історії психології.
9. Міфологічні конструкції як спосіб пояснення світу у працях античних філософів.
10. Інквізиція та її вплив на розвиток психології.
11. Об'єктивні передумови формування психологічного знання в епоху Відродження.
12. Механіцизм Р. Декарта у розв'язанні проблеми душі та тіла.
13. Ідея волюнтаризму у психології ХІХ ст.
14. Психологія мас Г. Лебона.
15. Внесок структуралізму в розвиток психології.
16. Культурно-історична психологія В. Вундта.
17. Виникнення функціоналізму. Д. Р. Енджелл.
18. Функціоналізм у Колумбійському університеті.
19. Динамічна психологія Р. Вудвортса.
20. Дослідження свідомості В. Вундтом.
21. Психологія психічного акту Ф. Brentano.
22. Розвиток психології у США.
23. Дитяча психологія Л. Уїтмера.
24. Розвиток клінічної психології.
25. Наукові дослідження Вюрцбургської лабораторії.
26. Розвиток індустріально-організаційної психології у США.
27. Внесок Х. Мюнстерберга в розвиток психології профдобору.

28. Розвиток карної психології у США.
29. Коннекціонізм Е. Торндайка.
30. Погляди Е. Тітченера на психічне.
31. Сторінки життя Ч. Дарвіна, його внесок у розвиток психології.
32. Синтетична психологія Г. Спенсера.
33. Розвиток соціального дарвінізму.
34. Предтечі функціональної психології.
35. Психологія характеру та особистості Ф. Ніцше.
36. Психологія спокуси Ч. Ломброзо.
37. С. К'єркегор про гармонійний розвиток особистості.
38. Психологія «колективних уявлень» Л. Леві-Брюля.
39. Психологія футуризму Ф. Марінетті.
40. Душа та особистість в екзистенціальній психології.
41. Теорія особистості К. Левіна.
42. Шлях до мультикультурної психології.
43. Гештальт-дослідження проблеми навчання.
44. Місце психоаналізу в історії психології.
45. Механіцизм та детермінізм теорії З. Фрейда.
46. Відмінність і подібність поглядів З. Фрейда та К. Юнга.
47. К. Роджерс: феноменологічна теорія особистості.
48. А. Маслоу: шлях самоактуалізації особистості.
49. Сенс життя людини в екзистенціальній психології В. Франкла.
50. Своєрідність психоаналітичного підходу до особистості К. Хорні.
51. Теорія захисних механізмів «Его» у психоаналізі (від З. Фрейда до К. Хорні).
52. Індивідуальна психологія А. Адлера: особливості розбіжностей з теорією З. Фрейда.
53. Трансформація психоаналізу: від З. Фрейда до психоаналітиків кінця ХХ століття.
54. Сенс життя як психологічний об'єкт.
55. Сторінки життя І. П. Павлова. Дослідження умовних рефлексів.

56. Вплив функціональної психології на біхевіоризм.
57. Історія розвитку психіатрії.
58. Трансформація ідей біхевіористів.
59. Полеміка біхевіористів і гештальтистів.
60. Теорії соціального наочіння в біхевіоризмі.
61. Операціонізм як психологічна доктрина.
62. Програми розвитку психології як емпіричної науки та їх реалізація.
63. Розвиток соціально-когнітивної теорії А. Бандури.
64. Теорія соціального навчання Дж. Роттера.
65. Психологічні школи в історичній перспективі.
66. Природа когнітивної психології У. Найссера.
67. Протиріччя розвитку вітчизняної психології за часів тоталітаризму.
68. Теорії темпераменту: ретроспективний аналіз змін поглядів на природу темпераменту.
69. Теорія особистісних конструктів Дж. Келлі.
70. Історія розвитку профорієнтації.
71. Історія розвитку етнопсихології.
72. Історія психотерапії.
73. Розвиток вітчизняної психології у д./п. ХХ ст.
74. Марксизм як психологія людини.
75. Психологічні дослідження М. О. Максимовича.
76. Психологічні погляди О. О. Потебні.
77. Антропологічний принцип у психології К. Д. Ушинського.
78. Психологія П. Д. Юркевича.
79. Психологія особистості у творчому доробку І. Франка.
80. Історична психологія особистості і творчості О. М. Веселовського.
81. Л. С. Виготський і «Харківська школа» психології.
82. Темпоральні елементи сучасності та їх психологічні наслідки.
83. Тенденції розвитку сучасної психології.
84. Мультикультурна психологія ХХІ століття.

ІХ. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Приклад розподілу балів для заліку

Поточне тестування та самостійна робота															Сума
Змістові модулі															
ЗМ I	ЗМ II			ЗМ III		ЗМ IV						ЗМ V			
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	
5	5	5	5	10	10	10	10	5	5	5	10	5	5	5	100

T1, T2 ... T15 – теми змістових модулів.

Приклад розподілу балів для екзамену

Поточне тестування та самостійна робота															Підсумковий	Сума
Змістові модулі																
ЗМ I	ЗМ II			ЗМ III		ЗМ IV						ЗМ V				
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15		
5	10			10		15						10		50	100	

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90–100	A	відмінно	зараховано
82–89	B	добре	
74–81	C		
64–73	D	задовільно	
60–63	E		
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Норми оцінювання

Оцінки **«відмінно»** заслуговує слухач, який виявив усебічні, системні й глибокі знання навчального матеріалу і вміння вільно виконувати передбачені програмою завдання, ознайомлений з основною і додатковою психологічною літературою. Зазвичай оцінка **«відмінно»** ставиться студентам, які засвоїли взаємозв'язок основних категорій і понять психології вищої школи, усвідомлюють значення наукових знань для організації педагогічного процесу та науково-педагогічної діяльності викладача, творчо використовують їх під час розв'язання ситуаційних психолого-педагогічних завдань.

Оцінки **«добре»** заслуговує студент, який виявив повне знання навчального матеріалу, успішно виконав передбачені програмою завдання, засвоїв рекомендовану основну психологічну літературу. Як

правило, оцінка **«добре»** виставляється студентам, які мають системні знання з психології вищої школи і здатні до їх самостійного поповнення та оновлення під час подальшої навчальної роботи і професійної діяльності. Одночасно вони допустили несуттєві неточності, пропуски, помилки, які змогли самостійно виправити.

Оцінки **«задовільно»** заслуговує студент, який виявив знання основного навчального матеріалу в обсязі, потрібному для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією, частково упорався з виконанням передбачених програмою завдань, ознайомлений з частиною рекомендованої основної психологічної літератури. Зазвичай оцінка **«задовільно»** виставляється студентам, які припустилися суттєвих помилок під час відповідей на семінарському занятті, екзамені або під час виконання залікових завдань, але продемонстрували здатність усунути ці помилки за допомогою викладача.

Оцінка **«незадовільно»** виставляється студенту, який виявив значні прогалини у знаннях основного навчального матеріалу, припустився принципових помилок у виконанні передбачених програмою завдань, не ознайомлений з основною психологічною літературою. Як правило, **«незадовільна»** оцінка виставляється студентам, у яких відсутні знання з психології вищої школи або їх недостатньо для продовження навчання чи початку професійно-педагогічної діяльності.

Х. Екзаменаційні питання з навчальної дисципліни

Екзаменаційні питання з курсу «Історія психології» для студентів денної форми навчання

1. Підходи до історії психології. Предмет, завдання, періодизація історії психології.
2. Методи, що використовуються в історії психології. Функції історії психології, її роль у розвитку знань.
3. Періодизація історії психології. Вплив філософії на розвиток психології.
4. Зародження поглядів на душу в межах міфологічних і релігійних поглядів.
5. Психологічні погляди у Стародавній Індії. Тлумачення душі і свідомості в буддизмі і джайнізмі (проблема самосвідомості).
6. Психологічні аспекти вчень, філософських шкіл у Стародавній Індії (йога, веданта, міманса, ньая, вайшешика).
7. Стародавній Китай: своєрідність трактування душі, особистості та її морального розвитку (Конфуцій, даосизм, Ван Чун, Мо-цзи та інші).
8. Душа у трактуванні натурфілософів. Геракліт про душу. Піфагорійський союз і зміна уявлень про душу.
9. Моральна психологія Сократа.
10. Психологічні ідеї у філософській системі Платона.
11. Вчення про ейдоси Демокріта.
12. Психологічні ідеї Епікура. Внесок Арістотеля в розвиток психології.
13. Психологічні погляди античних лікарів. Гуморальна психологія.
14. Арабомовний світ. Проблема подвійної істини. Ібн-Сіна як філософ та лікар.
15. Ібн-Рошд: учення про душу та її волю.
16. Патристика: проблема душі, пізнання, свобода волі (Тертуліан, Г. Нисський, Н. Ефеський та інші).

17. Схоластика. Психологія і теологія Фоми Аквінського.
18. Роджер Бекон – ідея дослідного пізнання душі. Боротьба номіналізму і реалізму.
19. Проблема душі і розвитку особистості у П. Абеяра та А. Августина. «Бритва» Вільяма Оккама.
20. Психологічні погляди епохи Відродження (П. Помпонацці, Б. Телезіо, Л. да Вінчі, М. Кузанський, Дж. Бруно, Х. Вівес, Г. Перейра).
21. Ф. Бекон: емпірична методологія та індуктивна логіка, їх значення для розвитку експериментальної науки.
22. Вчення про душу і тіло в дуалізмі Р. Декарта. Вчення про рефлекс, психофізичний паралелізм.
23. Вчення про афекти і свободу Б. Спінози. Епіфеноменалізм Т. Гоббса.
24. Закладання основ емпіричної психології у вченні про пізнання Дж. Локка.
25. Монадологія Г. Лейбніца. Асоціанізм Д. Гартлі, Д. Прістлі.
26. Поширення принципу асоціацій на процес пізнання Д. Юмом. Дж. Берклі.
27. Психологічні погляди філософів епохи Просвітництва (Е. Кондільяк, Ж. Кондорсе, Вольтер, Д. Дідро, П. Ж. Кабаніс, Ж. Ламетрі, Г. Гете та інші).
28. Психологічні погляди німецьких філософів І. Кант, Й. Фіхте.
29. Психологічні погляди німецьких філософів: Ф. Шеллінг, Г. В. Ф. Гегель, Л. Фейєрбах.
30. Розвиток асоціанізму у ХІХ ст. (Г. Спенсер, Дж. Міль, Т. Браун).
31. Вплив фізіології на розвиток психології. Створення фізіології ВНД.
32. Природничо-наукові передумови розвитку експериментальної психології. Дослідження І. Мюллера, Г. Гельмгольца.
33. Дарвінізм. Ч. Дарвін.
34. Френологія.

35. Психофізика. Відкриття Г. Фехнером та Е. Вебером основного психофізичного закону.
36. Програми створення нової, дослідної психології.
37. Структуралізм: загальна характеристика психологічного напрямку.
38. В. Вундт – засновник експериментальної психології.
39. Програма емпіричної психології Ф. Brentano.
40. Предтечі функціоналізму.
41. Функціоналізм: загальна характеристика психологічного напрямку.
42. Програма побудови психології як науки про поведінку І. Сеченова.
43. Психологія «потoku свідомості» У. Джемса.
44. Теорія емоцій Джемса–Ланге. «Форми життя» Е. Шпрангера.
45. Екзистенційна психологія особистості В. Франкла. Екзистенційна корекція особистості та логотерапія.
46. Розвиток клінічної психології.
47. Розвиток психології бізнесу і реклами.
48. Розвиток індустріально-організаційної психології. Х. Мюнстерберг.
49. З. Фрейд і його вчення про несвідоме. Пансексуалізм і психоаналіз.
50. Психоаналіз як теорія особистості.
51. Психоаналіз: «відступники» і «послідовники».
52. Індивідуальна психологія А. Адлера. Аналітична психологія К. Г. Юнга.
53. Анатомія невротичної особистості. К. Хорні. Гуманістичний психоаналіз Е. Фромма.
54. Розуміння психології як науки про поведінку: Дж. Уотсон.
55. Предтечі біхевіоризму.
56. Необіхевіоризм Е. Толмена. Оперантний біхевіоризм Б. Скіннера.
57. Гештальтпсихологія: загальна характеристика психологічного напрямку.
58. Гештальт-теорія як реакція проти атомізму традиційної психології.
59. Дослідження М. Вертгеймером «продуктивного мислення».

60. Гештальтистський «тріумвірат». Дослідження законів сприймання та інсайту (В. Келер).
61. Неогештальтизм. Психологія мотивації, почуттів, волі, особистості: К. Левін.
62. Гуманістична психологія: загальна характеристика психологічного напрямку.
63. Філософські основи гуманістичної психології.
64. Проблема самореалізації та ієрархії потреб в концепції А. Маслоу. «Я-концепція» та «індериکتивна» центрована на клієнті психотерапія К. Роджерса.
65. Теорія особистісних конструктів Дж. Келлі. Факторна теорія особистості.
Р. Кеттел. Теорія стадій розвитку інтелекту Ж. Піаже.
66. Когнітивна психологія: загальна характеристика психологічного напрямку.
67. Критика теорії егоцентризму Д. Х'юзом та М. Дональдсон.
68. Розвиток української психології в радянський період.
69. Харківська школа. Дефектологія – І. Соколянський та В. Мещеряков.
70. Історична психологія. Психологічні погляди В. Роменця.
71. Г. Костюк як учений та його внесок у розвиток української психології.
72. Розвиток психології в Україні після 1991 року.
73. Становлення російської психології у 40–60-х роках XIX ст.
74. Університетська психологія (60–80-ті роки XIX ст.).
75. Розвиток радянської психології у 90-х роках XIX ст. – 20-х роках XX ст.
76. Розвиток радянської психології у 20–40-х роках XX ст.
77. Розвиток радянської психології у другій половині XX ст.
78. Проблеми становлення сучасної української психології.
79. Розвиток української психології з давніх часів і до кінця XVIII ст.
80. Проблеми періодизації, рушійних сил розвитку української психології.

81. Психологічні ідеї біхевіористського спрямування І. Павлова та В. Бехтерева.
82. Культурно-історична теорія, дефектологія, педагогічна психологія у працях Л. Виготського.
83. Психологічні погляди філософів епохи Київської Русі. Психологія у «братських школах».
84. Психологія східнослов'янського передвідродження і Відродження.
85. Розвиток психології в Україні у XVII столітті.
86. Розвиток української психології у XVIII столітті. Психологічні погляди Г. Сковороди.
87. Психологія в Києво-Могилянській академії. І. Гізель, С. Яворський.
88. Розвиток української психології у XIX–XX ст. Внесок С. Балея у розвиток вітчизняної психології.
89. Характеристика етапів становлення предмета психології як науки.
90. Стисла порівняльна характеристика історії розвитку шкіл, напрямів.

Екзаменаційні питання з курсу «Історія психології» для студентів заочної форми навчання

1. Підходи до історії психології. Предмет, завдання, періодизація історії психології.
2. Методи, що використовуються в історії психології. Функції історії психології, її роль у розвитку знань.
3. Періодизація історії психології. Вплив філософії на розвиток психології.
4. Психологічні погляди у Стародавній Індії. Тлумачення душі і свідомості в буддизмі і джайнізмі (проблема самосвідомості).
5. Психологічні аспекти вчень, філософських шкіл у Стародавній Індії (йога, веданта, міманса, ньая, вайшешика).

6. Стародавній Китай: своєрідність трактування душі, особистості та її морального розвитку (Конфуцій, даосизм, Ван Чун, Мо-цзи та інші).
7. Душа у трактуванні натурфілософів. Геракліт про душу. Піфагорійський союз і зміна уявлень про душу.
8. Моральна психологія Сократа. Психологічні ідеї у філософській системі Платона.
9. Вчення про ейдоли Демокріта. Психологічні ідеї Епікура. Внесок Арістотеля у розвиток психології.
10. Психологічні погляди античних лікарів. Гуморальна психологія.
11. Арабомовний світ. Проблема подвійної істини. Ібн-Сіна як філософ та лікар. Ібн-Рошд: вчення про душу та її волю.
12. Патристика: проблема душі, пізнання, свобода волі (Тертуліан, Г. Нисський, Н. Ефеський та інші).
13. Схоластика. Психологія і теологія Фоми Аквінського.
14. Роджер Бекон – ідея дослідного пізнання душі. Боротьба номіналізму і реалізму.
15. Проблема душі і розвитку особистості у П. Абеляра та А. Августина. «Бритва» Вільяма Оккама.
16. Психологічні погляди епохи Відродження (П. Помпонацці, Б. Телезіо, Л. да Вінчі, М. Кузанський, Дж. Бруно, Х. Вівес, Г. Перейра).
17. Ф. Бекон: емпірична методологія та індуктивна логіка, їх значення для розвитку експериментальної науки. Вчення про душу і тіло в дуалізмі Р. Декарта. Вчення про рефлекс, психофізичний паралелізм.
18. Вчення про афекти і свободу Б. Спінози. Епіфеноменалізм Т. Гоббса. Закладання основ емпіричної психології у вченні про пізнання Дж. Локка.
19. Монадологія Г. Лейбніца. Асоціанізм Д. Гартлі, Д. Прістлі.
20. Поширення принципу асоціацій на процес пізнання Д. Юмом. Дж. Берклі.

21. Психологічні погляди філософів епохи Просвітництва (Е. Кондільяк, Ж. Кондорсе, Вольтер, Д. Дідро, П. Ж. Кабаніс, Ж. Ламетрі та інші).
22. Психологічні погляди німецьких філософів: І. Кант, Й. Фіхте.
23. Психологічні погляди німецьких філософів: Ф. Шеллінг, Г. В. Ф. Гегель, Л. Фейєрбах.
24. Розвиток асоціанізму у ХІХ ст. (Г. Спенсер, Дж. Міль, Т. Браун).
25. Природничо-наукові передумови розвитку експериментальної психології. Дослідження І. Мюллера, Г. Гельмгольца.
26. Френологія. Психофізика. Відкриття Г. Фехнером та Е. Вебером основного психофізичного закону.
27. Структуралізм: загальна характеристика психологічного напрямку.
28. В. Вундт – засновник експериментальної психології.
29. Програми створення нової, дослідної психології. Програма В. Вундта та програма емпіричної психології Ф. Brentano. Програма побудови психології як науки про поведінку І. Сеченова.
30. Предтечі функціоналізму. Функціоналізм: загальна характеристика психологічного напрямку.
31. Психологія «потoku свідомості» В. Джеймса. Теорія емоцій Джеймса–Ланге. «Форми життя» Е. Шпрангера.
32. Екзистенційна психологія особистості В. Франкла. Екзистенційна корекція особистості та логотерапія.
33. Розвиток клінічної психології. Розвиток психології бізнесу і реклами. Розвиток індустріальн-організаційної психології. Х. Мюнстерберг.
34. З. Фрейд і його вчення про несвідоме. Пансексуалізм і психоаналіз. Психоаналіз як теорія особистості.
35. Психоаналіз: «відступники» і «послідовники». Індивідуальна психологія А. Адлера. Аналітична психологія К. Г. Юнга.
36. Анатомія невротичної особистості. К. Хорні. Гуманістичний психоаналіз Е. Фромма.

37. Розуміння психології як науки про поведінку: Дж. Уотсон. Предтечі біхевіоризму.
38. Необіхевіоризм Е. Толмена. Оперантний біхевіоризм Б. Скіннера.
39. Гештальтпсихологія: загальна характеристика психологічного напрямку. Гештальт-теорія як реакція проти атомізму традиційної психології.
40. Дослідження М. Вертгеймером «продуктивного мислення». Гештальтистський «тріумвірат». Дослідження законів сприймання та інсайту (В. Келер).
41. Неогештальтизм. Психологія мотивації, почуттів, волі, особистості: К. Левін.
42. Гуманістична психологія: загальна характеристика психологічного напрямку. Філософські основи гуманістичної психології.
43. Проблема самореалізації та ієрархії потреб у концепції А. Маслоу. «Я-концепція» і центрована на клієнті психотерапія К. Роджерса.
44. Теорія особистісних конструктів Дж. Келлі. Факторна теорія особистості. Р. Кеттел. Теорія стадій розвитку інтелекту Ж. Піаже.
45. Когнітивна психологія: загальна характеристика психологічного напрямку.
46. Розвиток української психології в радянський період. Харківська школа. Дефектологія – І. Соколянський та В. Мещеряков.
47. Історична психологія. Психологічні погляди В. Роменця. Г. Костюк як учений та його внесок у розвиток української психології.
48. Розвиток психології в Україні після 1991 року.
49. Становлення російської психології у 40–60-х роках XIX ст. Університетська психологія (60–80-ті роки XIX ст.).
50. Розвиток радянської психології у 90-ті роки XIX ст. – 20-ті роки XX ст. Розвиток радянської психології у 20–40-х роках XX ст.

51. Розвиток радянської психології у другій половині ХХ ст. Проблеми становлення сучасної української психології.
52. Розвиток української психології з давніх часів і до кінця ХVІІІ ст.
53. Проблеми періодизації, рушійних сил розвитку української психології.
54. Психологічні ідеї біхевіористського спрямування І. Павлова та В. Бехтерєва. Культурно-історична теорія, дефектологія, педагогічна психологія у працях Л. Виготського.
55. Психологічні погляди філософів епохи Київської Русі. Психологія у «братських школах». Психологія східнослов'янського передвідродження і Відродження.
56. Розвиток психології в Україні у ХVІІ столітті. Розвиток української психології у ХVІІІ столітті. Психологічні погляди Г. Сковороди.
57. Психологія в Києво-Могилянській академії. І. Гізель, С. Яворський.
58. Розвиток української психології у ХІХ–ХХ ст. Внесок С. Балея у розвиток вітчизняної психології.
59. Характеристика етапів становлення предмета психології як науки.
60. Стисла порівняльна характеристика історії розвитку провідних психологічних шкіл та напрямів.

Х. Методичне забезпечення

1. Щербакова І. М. Навчальна програма курсу «Історія психології». Для студентів спеціальності «Практична психологія» / І. М. Щербакова. – Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2012. – 24 с.

ТЕСТИ

До кожної теми додаються тестові завдання, тест, що містить 20 питань. До підсумкової перевірки знань за курсом передбачено опрацювання тесту, що містить 60 питань.

Приклад тестового завдання до практичних занять

Тест до ЗМ II, Т.4.

Уважно прочитайте зміст кожного питання і доберіть одну правильну відповідь. Правильну відповідь позначте наприклад ©, або підкресліть.

1. Ф. Аквінський у своїй психоантропології стверджував, що головним побудником праведного життя, смислом буття людини є:
 - а) спрямованість людини до пошуку істини
 - б) стремління людини до добра, до вищого, духовного
 - в) бажання людини до природоподібного життя
2. Засновником ісламу був:
 - а) Закарій Разі
 - б) Ібн-Рошд
 - в) пророк Мухаммед
3. Автором теорії подвійної істин є:
 - а) Ібн Сіна
 - б) Ібн-Аль-Хайсам
 - в) Ібн-Рошд
4. Тома Аквінський є автором:
 - а) концептуалізму
 - б) номіналізму
 - в) томізму
5. У якому столітті було винайдено термін „психологія”, який узагальнив науковий напрям у дослідженні природи душі, її особливостей:
 - а) XV ст.
 - б) XVI ст.
 - в) XIV ст.

6. Науковий напрямок де стверджувалося, що існують дві душі – духовна (її вивчає богослов'я) і тілесна, яку вивчає психологія, називається:

- а) деїзм
- б) томізм
- в) схоластика

7. «Зло в людині є фактом браку реального добра» говорив:

- а) Уїльям Оккам
- б) Роджер Бекон
- в) Ф. Аквінський

8. Проти томізму Уїльям Оккам запропонував:

- а) патристику
- б) номіналізм
- в) схоластику

9. Основоположним принципом мусульманської етики є:.....

10. Перехід від античної традиції до середньовічного християнського світогляду знаменувала теорія:

- а) Ібн Сіні
- б) Фоми Аквінського
- в) Аврелія Августина

11. В епоху середньовіччя офіційною наукою про душу була:

- а) теологія
- б) номінолізм
- в) томізм

12. Задля запобігання єреси у 5-6 ст. використовували:

- а) концептуалізм
- б) патристику
- в) деїзм

13. Афоризм «Знання – сила» належить:

- а) Фомі Аквінському
- б) Роджеру Бекону
- в) Уїльямю Оккаму

14. П'єр Абеляр є представником:

- а) томізму
- б) номеналізму
- в) концептуалізму

15. Філософську рефлексію над волею започаткував:

- а) Августин
- б) Закарій Разі
- в) Авероєс

16. Найважливішою характеристикою середньовічної науки, зокрема, психології, є

17. Поясніть, чому у період раннього середньовіччя розвиток науки сконцентрувався на ісламському Сході.....

18. Активним роз'ясненням та модифікацією готового знання займалися представники:

- а) схоластики
- б) апологетики
- в) патристики

19. Початковою формою боротьби з теологією у середньовічній Італії став:

- а) номеналізм
- б) емпіризм
- в) пантеїзм

20. Представниками емпіричного напрямку психології у середньовічній Іспанії є:.....

XI. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Великие мыслители Востока./ Под ред. Яна П. Мак-Грилла. – М.: Кроим, 1994. – 516 с.
2. Гальперин П.Я., Ждан А.Н. История психологи. – М.: Акад. проект Деловая книга, 2002. – 832 с.
3. Гуманістична психологія: Антологія: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів: [у 3-х т.]. / Р. Трач. Г. Балл. – К.: Університетське видавництво «Пульсари», 2001. – Том 1: Гуманістичні підходи в західній психології ХХ ст. – 2001. – 252 с.
4. Гуманістична психологія: Антологія: [в 3-х т.]. : Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Р. Трач, Г. Балл. – К.: Унів.вид-во ПУЛЬСАРИ, 2001. – Т. 2: – 2005. – 279 с.
5. Данилюк І. Історія психології в Україні. – К.: Либідь, 2002. – 152 с.
6. Ждан А.Н. История психологии : от античности к современности: Учебник для вузов. – 4-е изд., перераб. – М.: Академический Проект; Екатеринбург: Деловая книга, 2002. – 528 с.
7. Жуков С.М., Жукова Т.В. Історія психології: Навчальний посібник. – К.: Цент навчальної літератури, 2005. – 224 с.
8. Жуков С. М., Жукова Т. В. Історія психології. – К.: Кондор, 2009. – 232 с.
9. Избранные произведения мыслителей стран Ближнего и Среднего Востока IX – XIV вв. / С. Н. Григорян. А. В. Сагадеев. – М. : Соцэкгиз, 1961. – 632 с.
10. Корольчук М.С., Криворучко П.П. Історія психології: Навч. посібник: К.:Ельга, Ніка-Центр, 2010. – 248 с.
11. Маноха І.П., Роменець В.А. Історія психології ХХ століття: Навчальний посібник для ВНЗ. – К.: Либідь, 2003 – 990 с.

12. Марцинковская Т.Д. История психологии: Учеб. пос. для студ. высш. учеб. зав. – М.: Издательский центр «Академия», 2009. – 544 с.
13. Лихи Т. История современной психологии. – СПб.: Питер, 2003. – 448 с.
14. Лучинин А.С. История психологи: Учебное пособие. – М.: Изд-во «Экзамен», 2005. – 288с.
15. Петровский А.В., Ярошевский М.Г. История и теория психологии. В 2-х т. – Ростов-на-Дону: Издательство «Феникс», 1996. Т.1 – 416 с., Т.2. – 416 с.
16. Роменець В.А. Історія психології Стародавнього світу і середніх віків. – К.: Вища школа, 1983. – 416 с.
17. Роменець В.А. Історія психології епохи Відродження. – К.: Вища школа, 1988. – 408 с.
18. Роменець В.А. Історія психології епохи Просвітництва: Навч. Посібник. – К.: Вища школа, 1993. – 568 с.
19. Роменець В. А. Історія психології XVIII століття. Епоха Просвітництва: Навч. посібн. – К.: Либідь, 2006. – 1000 с.
20. Роменець В.А. Історія психології XIX – початку XX століття. – К.: Вища школа, 1995. – 613 с.
21. Саугстад П. История психологии. От истоков до наших дней. – Самара: Бахрах. – М, 2008. – 544 с.
22. Шульц Д.П., Шульц С.Э. История современной психологии. – СПб.: Изд-во «Евразия», 1998. – 528 с.
23. Ярошевский М.Г. История психологии. – М.: Мысль, 1985. – 575 с.
24. Якунин В.А. История психологии: Учеб. пособие. – СПб.: Изд-во Михайлова В.А., 2001. – 379.

Додаткова література:

1. Арістотель. Політика. – К.: Основи, 2005. – 239 с.
2. Бэкон Ф. Сочинения. В 2-х томах. – М. : Мысль, 1971. – Т. 1. – 590 с.
3. Бэкон Ф. Сочинения в двух томах. – М. : Мысль, 1978. – Т. 2. – 575 с.
4. Гегель Г. В. Ф. Философия религии. В 2-х томах. – Т. 1. – 1976. – 532 с.; Т. 2. – 1997. – 573 с.
5. Гельвецій К. А. Про людину, її розумові здібності та її виховання. – К. : Основи, 1994. – 416 с.
6. Гроф С. Духовный кризис. Статьи и исследования. – М. : МТМ, 1995. – 256 с.
7. Гроф С. Путешествие в поисках себя. – М. : Институт трансперсональной психологии, Издательство Института Психотерапии, 2001. – 336 с.
8. Гумбольдт В. Язык и философия культуры. – М. : Прогресс, 1985. – 456 с.
9. Загальна психологія: Хрестоматія / О.В. Скрипченко, Л.В. Долинська, З.В. Огороднійчук та ін. – К.: Каравела, 2007. – 640 с.
10. История зарубежной психологии 30-е – 60-е годы XX века: Тексты / Под ред. П.Я. Гальперина, А.Н. Ждан. – М.: Изд-во Моск. ун-та, 1986. – 342 с.
11. Камю А. Бунтующий человек. Философия. Политика. Искусство. – М. : Политиздат, 1990. – 415 с. – (Мыслители XX века).
12. Кант И. Сочинения в шести томах. – М. : Мысль, 1965. – Т. 4. Ч. 1. – 1965. – 544 с.
13. Коменский Я. А. Избранные педагогические сочинения : В 2-х т. – М. : Педагогика, 1982. –Т. 1. – 656 с., –Т. 2.– 576 с.
14. Маслоу А. Мотивация и личность. 3-е изд. – СПб. : Питер, 2003. – 352 с.
15. Овідій Публій Назон. Метаморфози. – К.: Дніпро, 1985. – 301 с.
16. Ницше Ф. Так говорил Заратустра : Книга для всех и ни для кого. – М. : Изд-во Моск. ун-та, 1990. – 302 с.

17. Ницше Ф. Утренняя заря. – СПб. : Издательский Дом «Азбука-классика», 2008. – 384 с.
18. Олпорт Г. Становление личности: Избранные труды. – М.: Смысл, 2002. – 462 с.
19. Песталоцци И. Г. Избранные педагогические сочинения : В 2-х т. – М. : Педагогика, 1981.– Т. 2. – 416 с.
20. Платон. Діалоги. – Харків : Фоліо, 2008. – 349 с.
21. Платон. Держава – К. : Основи, 2005. – 355 с.
22. Роджерс К.Р. Становление личности. Взгляд на психотерапию. – М. : Изд-во ЭКСМО-Пресс, 2001. – 416 с.
23. Соціальна психологія: Хрестоматія / Е.П. Белинская, О.А. Тихомандрицька. – М.: Аспект Пресс, 2000. – 475 с.
24. Сравнительная психология и зоопсихология / Г.В. Калягина. – СПб.: Питер, 2003. – 416 с.
25. Сковорода, Григорій. Твори: [у 2 т.]. – К. : АТ «Обереги», 1994. – Т. 1 : – 528 с.; – Т. 2 : 1987. – 447 с.
26. Малашкина М. Популярная история психологии. – М.: Вече, 2002. – 480 с.
27. Мироненко В.В. Хрестоматія по психології / А.В. Петровський. – М.: Просвещение, 1977. – 527 с.
28. Мозгова Н. Г. Київська духовна академія, 1819-1920: філософський спадок. – К. : Книга, 2004. – 320 с.
29. Хрестоматія по возрастній і педагогічній психології. Роботи радянських психологів періоду 1946 – 1980 гг. / Под ред. І.І. Ільєсова, В.Я. Ляудис. – М.: Изд-во Моск. ун-та, 1981. – 304 с.
30. Хрестоматія по історії психології: період відкритого кризису (початок 10-х – середина 30-х років ХХ в.) / Под ред. П.Я. Гальперина, А.Н. Ждан . – М.: Изд-во Моск. ун-та, 1980. – 296 с.

31. Хрестоматия по общей психологии. Психология мышления. Под ред Ю.Б. Гиппенрейтер, В.В. Петухов. – М.: Изд-во Моск. ун-та, 1981. – 400 с.
32. Фихте И. Г. Сочинения. Работы 1792 – 1801 гг. – М. : Научно-издательский центр «Ладомир», 1995. – 656 с.
33. Франк С. Л. Сочинения. – М. : Правда, 1990. – 608 с.
34. Фрейд З. Малое собрание сочинений. – СПб. : Издательская Группа «Азбука-классика», 2010. – 992 с.
35. Фрейд З. Избранное. – М. : Внешторгиздат, 1990. – 448 с.
36. Фрейджер Р., Фейдимен Д. Личность: теории, эксперименты, упражнения. – СПб.: Прайм-ЕВРОЗНАК, 2002. – С.523-631.
37. Фромм Э. Бегство от свободы. – М. : Академический Проект, 2008. – 254 с.
38. Фромм Э. Душа человека. – М.: Республика, 1992. – 430 с.
39. Хайдеггер М. Время и бытие: Статьи и выступления. – М. : Республика, 1993. – 447 с.
40. Эриксон Э. Идентичность: юность и кризис. – М. : Издательская группа «Прогресс», 1996. – 344 с.
41. Щербакова І. М. Робоча програма курсу «Історія психології». Для студентів спеціальності «Практична психологія» / І. М. Щербакова. – Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2012. – 58 с.
42. Щербакова І. М. Навчальна програма курсу «Історія психології». Для студентів спеціальності «Практична психологія» / І. М. Щербакова. – Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2012. – 24 с.
43. Щербакова І. М. Практикум з історії психології : навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / І. М. Щербакова. – Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2014. – 160 с.
44. Юнг К. Проблемы души нашего времени. – СПб. : Питер, 2002. – 352 с.

45. Юнг К.Г. Собрание сочинений. Конфликты детской души. – М. : Канон, 1994. – 336 с.
46. Ясперс К. Смысл и назначение истории. – М. : Политиздат, 1991. – 527 с.
47. Benjafield J. G. A History of psychology. – Boston, 2000. – 391 p.
48. Lonner W.J., Malpass R.S. Psychology and Culture. – Boston: Allyn and Bacon, 1994. –317 p.
49. Lundin R.W. Theories and System of Psychology. – 5 ed. – Lexington: Heath and Company, 1996. – 432 p.

Навчальне видання

Щербакова Ірина Миколаївна
доц. кафедри практичної психології,
к. філос. наук, доцент

РОБОЧА ПРОГРАМА
курсу «Історія психології»

за напрямом підготовки
6.0301103. Практична психологія

Суми: Видавництво СумДПУ, 2014 р.
Свідоцтво ДК № 231 від 02.11.2000 р.

Відповідальна за випуск *А. А. Сбруєва*
Комп'ютерна верстка *Ю. С. Нечипоренко*

Здано в набір 18.06.14. Підписано до друку 21.07.14.
Формат 60x84/16. Гарн. Calibri. Друк ризогр.
Папір друк. Умовн. друк. арк. 3,4. Обл.-вид. арк. 3,1.
Тираж 100 прим. Вид. № 79.

Видавництво СумДПУ імені А. С. Макаренка
40002, м. Суми, вул. Роменська, 87

Виготовлено на обладнанні СумДПУ імені А. С. Макаренка

